

Seminární práce

**Jitka Čurdová (427386), Aneta Kuncová (427320), Martina Pourová (427196),
Michal Zima (359930)**

13. 5. 2016

Teoretická východiska

V následující seminární práci zaměřené na kariérní poradenství přinášíme návrh aktivit pro žáky sedmé třídy základní školy, tedy pro žáky ve věkovém rozmezí mezi 13 a 14 lety. Při sestavování prezentovaných aktivit jsme vycházeli zejména z teorie pozitivní nejistoty H. B. Gelatta. Jako další vhodný teoretický přístup jsme zvažovali teorii navigace v povolání Thomase Dienera, která považuje sny a touhy za zdroj motivace a životní energie. I my se v naší práci zaměřujeme na sny a touhy žáků, přesto jsme se ale rozhodli při tvorbě aktivit vycházet zejména z teorie H. B. Gelatta proto, že jeho strategické zaměření na přípravu žáků a nutnost upravovat svou osobní cestu k cílům na základě kontextu, považujeme v souvislosti se současnou podobou trhu práce za nejvhodnější.

Pozitivní nejistota je vlastně rozhodovací strategie založená na tom, že lidé cítí nejistotu ohledně své budoucnosti, ale tuto nejistotu vnímají pozitivně. Pozitivní vnímání nejistoty umožňuje jedinci jednat i v situacích, kdy si není jist výsledky událostí. Lidé tedy **nebudu** vnímat budoucnost a strach z ní fatalisticky ale naopak se budou aktivně snažit najít nejvhodnější řešení. Teorie přenáší pozornost z vnějšího prostředí a neovlivnitelných vlivů do vnitřního prostředí lidské mysli, kdy jedinci sami vědí, co chtějí, co je pro ně nejlepší. Předpokládají, že okolní podmínky jsou sice nepředvídatelné, ale přesto se cítí kompetentní pro rozhodování se ohledně svého návazného kariérního růstu na základě konkrétní životní situaci. Profesionální rozhodnutí se může během života měnit právě v souvislosti změny okolních podmínek. Je tedy vždy důležité, co jedince chce (Gelatt, 1989).

Tato teorie je revoluční a od ostatních odlišná právě v metodách přístupu, kdy má člověk možnost reagovat na změny ve společnosti i ve svém osobním životě. Kariéroví poradci by dle teorie H. B. Gelatta měli **podporovat** lidi podporovat ve vyrovnávání se se změnami a s tím spojenými ztrátami smyslu života, oproti dosavadnímu trendu začleňování lidí do předurčených kategorií spojených s konkrétní profesí (Mkhize, 2005). Pokud budeme mluvit konkrétně o poradenství ve školním prostředí, je důležité pro zvýšení efektivity cílit hlavně na potřeby vyjadřované mladými lidmi, tedy převážně na to, aby si řekli, co by chtěli sami dělat. Zároveň by se mělo kariérové poradenství zařazovat do výuky dříve, než je nyní, právě pro poskytnutí relevantních a včasných informací vhodných k dosažení jejich vysněného povolání. Dále by žáky brzká podpora v jejich snech a kariérových plánech mohla povzbudit a motivovat k dosažení tohoto cíle. Kariérové poradenství také podporuje nezávislost žáků, podporuje je k tomu, aby přizpůsobovali svou kariérní cestu k cíli celému kontextu jejich života, tedy současnému stavu, ve kterém se nachází (Borgen, 2002).

Scénář hodiny

Na úvod se stručně představíme a studentům sdělíme, za jakým účelem jsme přišli a jak bude následující hodina probíhat. První aktivitou bude „sochař“. Žáci se rozdělí do dvojic a v nich budou mít za úkol z druhého vytvořit sochu představující určité povolání, ve kterém si umí svého spolužáka představit. Potom spolužák představující sochu daného povolání bude hádat, o jaké povolání se jedná. **Po té** se ve dvojici vymění. Celkově by aktivita měla zabrat přibližně pět minut. Následuje krátká diskuse v kolečku, také na pět minut. V diskusi se budeme bavit o tom, co si žáci myslí o zaměstnání, do kterého byli druhým namodelováni, jestli se v tom cítili dobře a souhlasí s tím, případně proč ano, proč ne. Jedná se o krátkou diskusi, kde bude dán prostor těm, kteří své dojmy budou chtít vyjádřit. Další aktivitou bude „kresba stromu“. Žáci dostanou předkreslený strom a jejich úkolem bude do kořenů vepsat 5 svých silných stránek a do větví 5 úspěchů v kariéře, kterých by chtěli dosáhnout, či aspektů,

kteře by měla jejich vysněná práce obsahovat. Pak žáci během 1 minuty vymyslí co nejvíce povolání, která by splňovala požadované charakteristiky práce uvedené v koruně stromu. Z nich si vyberou nejvýše tři, které by je nejvíce bavili. Následně se studenti rozdělí do skupin podle vybraných povolání a budou srovnávat svá očekávání a charakteristiky pojící se k vybraným povoláním. Následovat bude diskuse v kolečku o tom, jaké školy vyžadují nejčastěji vybraná zaměstnání, jaké jsou možnosti studia po ZŠ. Žákům bude dán prostor pro otázky. Poděkování a rozloučení.

Reflexe aktivit a doporučení pro navazující práci s žáky

V rámci hodiny není čas věnovat se podrobněji výsledkům aktivit. Předpokládáme, že vybrané aktivity povedou žáky k dalším úvahám o možnostech svého budoucího uplatnění na trhu práce a vnímáme jako důležité dále pracovat s výsledky některých úkolů v rámci následující školní výuky. Může se stát, že se někteří žáci nebudou chtít do aktivit zapojit. V případě aktivity „sochař“ navrhujeme, aby si dvojice o zaměstnání, ve kterém by si druhého uměla představit, alespoň povykládala. V případě „kresby stromu“ může dojít k tomu, že žáci budou mít problém vymyslet 5 charakteristik, které by jejich zaměstnání mělo mít. V tom případě studenti napíšou, jaké by jejich zaměstnání být nemělo.

Doporučujeme, aby v následující školní výuce byli žáci podrobněji seznámeni s trhem práce a možnostmi vzdělání po ZŠ. V případě, že se v rámci aktivit často objeví určité téma či povolání, navrhujeme se jím blíže zabývat a dát studentům prostor pro další otázky. Rovněž by bylo dobré věnovat čas tomu, aby si žáci mohli v rámci diskuse popovídat o tom, v jakém povolání je viděl jejich spolužák, zda s tím souhlasí i ostatní a proč. Dále je vhodné věnovat se tomu, jaké vlastnosti a schopnosti určitá povolání vyžadují. Navrhujeme aktivity zopakovat opět na začátku deváté třídy společně s bližšími informacemi o možnostech navazujícího studia. Také považujeme za důležité zmínit se o možnostech individuálních konzultací s poradci, které by mohly žákům otevřít nové možnosti v rámci jejich budoucí kariéry.

Literatura

Borgen, W. A. (2002). *Youth counselling and career guidance: What adolescents are telling us. In Secondary Education for a Better Future Conference: Muscat, Oman.*

Gelatt, H. B. (1989). Positive uncertainty: A new decision-making Framework for counseling. *Journal of counseling psychology, 36* (2), 252-256

Mkhize, N. (2005). The context of career counselling: Lessons from social constructionism and hermeneutics. *Perspectives in education, 23* (3). 93- 105.